

Jubilea a zprávy

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 50 (2005), No. 1, 80--87

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/141256>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2005

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

jubilea zprávy

K NEDOŽITÝM 82. NAROZENINÁM
PROFESORA KARLA REKTORYSE

Dne 10. prosince 2004 zemřel ve věku nedožitých 82. narozenin prof. RNDr. Karel Rektorys, DrSc. Významná osobnost české a evropské matematiky druhé poloviny 20. století. Jedinečná osobnost Českého vysokého učení technického a jeho Fakulty stavební, kde působil plných 50 let.

Připomenout prostřednictvím těchto pár řádků celý život profesora Karla Rektoryse a jeho význam pro českou matematiku bude obtížné. Pokusíme se aspoň trochu přiblížit jeho osobnost, jeho postavení ve světě matematiky a v prostředí pražské techniky, kde celý život pracoval. Pracoval jako vědec a učitel. Jeho přednášky byly vybroušené, matematicky přesné a užitečné. Ale co bylo pro

studenty techniky nejdůležitější, byly přátelské. Spjovaly jeho umění vyložit a naučit se vším tím, co v matematice znal, a nejen v matematice. Dokázal vysvětlit fyzikální a technické jevy, dokázal ukázat matematiku v praxi, v aplikacích. Rektorysův přístup k aplikacím by měli mít zvláště učitelé na technice stále před sebou. Karel Rektorys to formuloval mnohokrát (např. v článku *Metody aplikované matematiky v inženýrských problémech*, PMFA XXIX (1984), č. 5): „Matematik se musí aspoň do té míry seznámit s příslušnou technickou problematikou, aby dovedl inženýrovi pomoci s matematickou formulací jeho problému, a inženýr musí zase natolik umět matematiku, aby dovedl matematikovi říci, co od něj vlastně chce.“ Podstatné bylo, že o aplikacích jen nemluvil, například všechny jeho teoretické matematické výsledky byly motivovány praktickými problémy.

Karel Rektorys se narodil 4. února 1923 v Písku. Studoval zde na reálce dr. Adolfa Heyduka a maturoval v roce 1941. Do roku 1945 pracoval jako úředník na poště. Ihned po válce začal studovat na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a v roce 1949 získal aprobaci pro výuku matematiky a fyziky na středních školách, jak bylo tehdy obvyklé. Po ukončení studií však odešel do Škodových závodů v Plzni, kde pracoval jako matematik. Sám vždy říkal, že právě tam poznal, jak důležitá je matematika při řešení praktických problémů a jakou matematiku chce dále studovat a pěstovat. Po vojenské službě strávil tři roky v Ústředním ústavu matematickém, kde začal systematicky vědecky pracovat. Ústav byl tehdy líní matematických talentů a nadějných vědců a Karel Rektorys byl jedním z nich. Jednou z významných prací, na kterých se podílel, byla kniha *Matematická teorie rovinné pružnosti*, kterou napsal spolu s I. Babuškou a F. Vyčichlem (NČSAV 1955, 522 stran, 1960 německy). I další práce se týkaly parciálních diferenciálních rovnic, zvláště souvisejících s řešením aplikačních úloh. Jak jeho doktorská práce k získání titulu RNDr. (*Problém jednoznačnosti řešení parciálních diferenciálních rovnic pro vedení tepla při nespojitých okrajových podmínkách*, 1951, 69 stran), tak kandidátská disertační práce (*Řešení problému hydratač-*

ního tepla v přehradě, 1955, 105 stran) byly aplikační. Odtud se pak odvíjela celá řada Rektorysových prací. V této době však již byl Karel Rektorys na technice.

V roce 1954 jej sem přivedl František Vyčichlo, který v té době vedl Ústav matematiky na ČVUT. Vyčichlo prosazoval spojení matematiky s aplikacemi a jistě věděl, že působení Karla Rektoryse na technice přinese jen a jen užitek.

Období poloviny padesátých let minulého století a řešení problémů hydratačního tepla v betonových masivech bylo asi tím nejzásadnějším momentem v celé Rektorysově vědecké kariéře. Karel Rektorys často vzpomínal na svou první práci ve Škodových závodech jako na první impuls pro cestu k aplikacím matematiky. Řešení problémů Orlické přehrady však byl motiv a inspirace největší. Na těchto problémech vznikla tzv. metoda časové diskretizace, která byla poprvé publikována v roce 1971 v článku *Application of Direct Variational Methods to the Solution of Parabolic Boundary Value Problems of Arbitrary Order*, Czech. Math. J. 21, 318–339. Odtud pak vycházely mistrovské Rektorysovy monografie, ve kterých se spojovaly jeho původní vědecké výsledky s jeho uměním sdělovat a učit.

Sedmdesátá léta přinesla ovoce mnohaleté práce. Monografie *Variační metody v inženýrských problémech a v problémech matematické fyziky*, SNTL (1974), Reidel (1977, 1979, anglicky), J. Hanser (1984, německy), MIR (1985, rusky), byla pravděpodobně nejúspěšnější Rektorysovou monografií. Následovala *The Method of Discretization in Time and Partial Differential Equations*, Reidel (1982, anglicky), SNTL (1985, česky). Za publikace získal řadu ocenění, např. Literární cenu ČMT (1975). Ale také Národní cenu (1979) a Státní cenu (1989). Publikoval více než 30 původních vědeckých prací, převážně velmi rozsáhlých, v mnoha případech se spoluautory. Science Citation Index obsahuje několik stovek citací jeho prací. Publikoval mnoho dalších prací jak odborných, tak popularizačních. Velmi významnou roli hrála spolupráce s mnoha matematiky i inženýry, kteří byli jeho žáky. Vychoval mnoho aspirantů matematiků, podílel se na přípravě mnoha aspirantů inženýrů, které přivedl ke

složitě, ale užitečné matematice. Vždy se snažil o to, aby to, co umí, někomu předal.

Byl vynikajícím badatelem, vědcem a navíc byl vynikajícím učitelem. Dovedl i velmi složité problémy vykládat s lehkostí, nadhledem a citem pro posluchače. A toto je právě na technice zvláště důležité. Učil bez přehánění tisíce studentů, kteří dodnes a mnozí právě dnes vzpomínají na jeho přednášky. Jeho učitelský cit je ukryt nejen v jeho monografiích, ale i učebnicích, příručkách a skriptech. Snad nejnámější je *Přehled užitě matematiky* (česky: 1963, 1967, 1973, 1981, 1988 SNTL, 1995 Prometheus; anglicky: 1968 Iliffe, 1994 Kluwer), rozsáhlé dílo, kdy Karel Rektorys vedl mnohačlenný autorský kolektiv a které si zaslouží náš obdiv. I jeho poslední knížka *Co je a k čemu je vyšší matematika*, Academia 2001, dokládá, že ani v posledních letech svého života neztratil nic ze své osobnosti a svého pedagogického mistrovství.

Karel Rektorys vedle vlastní vědecké práce, vedení aspirantů, výuky v řádném studiu, spousty konzultací a dalších činností vědeckou práci sám organizoval. Řadu let koordinoval rozsáhlý matematický výzkum v aplikované matematice. Metody aplikované matematiky v inženýrských problémech byl projekt, který svedl dohromady matematiky z technik i odjinud (prof. Gregor, prof. Nečas, prof. Polášek, prof. Zlámal, prof. Ženíšek a mnozí další) s odborníky z řady významných průmyslových podniků. Absolvoval několik zahraničních pobytů, z nichž nejdělsí byl roční pobyt na Univerzitě v Káhíře. Tři roky vedl i katedru matematiky a deskriptivní geometrie na Fakultě stavební ČVUT (1969–1972).

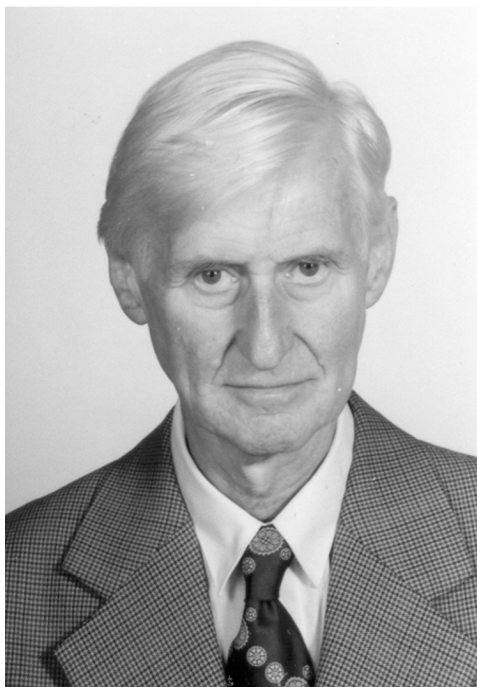
Jeho práce přinesla i mnohá ocenění. Mezi nejvýznamnější patřila zlatá Bolzanova plaketa za rozvoj matematických věd (1983), jmenování čestným členem Jednoty českých matematiků a fyziků (1987), zlatá Felberova medaile jako nejvyšší ocenění Českého vysokého učení technického v Praze (1983), jmenování členem korespondentem ČSAV (1989), Cena ministra školství (1991), jmenování čestným členem ČMT (1994); za celoživotní dílo obdržel stříbrnou medaili Univerzity Karlovy (2003). Na jeho počest byly pořádány konference, např. *Mathematical*

and Computer Modelling in Science and Engineering (2003) při příležitosti jeho 80. narozenin, kde jedním z dárků bylo i pojmenování planety 40 459–1999 RK 43 jeho jménem.

Karel Rektorys nebyl jen asketickým vědcem. Miloval hory, vášnivě rád hrál ping-pong, miloval vážnou hudbu, miloval město Písek. Měl rád lidi. Zvláště mladé lidi. Žil mezi nimi, a proto byl stále sám mladý. Nikdy neřekl nemám čas. Karel Rektorys byl skromným, citlivým a taktním člověkem, jehož práce i celý život jej zařadily mezi významné osobnosti české vědy. Česká matematika, České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební ČVUT v Praze i její katedra matematiky přišly o osobnost, jejíž zásluhy o jejich rozvoj jsou mimořádné.

Jaroslav Černý

K OSMDESÁTINÁM MILANA KRÍŽKA

Milan Krížek se narodil 18. února 1925 v Praze. Po maturitě na smíchovském gymnáziu v roce 1945 začal studovat obor fyzika na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. V letech 1949–1951 působil jako pomocná vědecká síla ve Fyzikálním ústavu

UK, kde se zabýval elektrostatickým rotačním voltmetrem na měření stejnosměrných vysokých napětí. Na toto téma pak napsal svůj první vědecký článek (viz Čs. čas. fyz. 5 (1955), 406–415). Studium fyziky na UK ukončil v roce 1951.

V období 1951–1954 absolvoval interní vědeckou aspiranturu v oboru experimentální fyzika v Ústavu fyziky pevných látek ČSAV. Získal zde titul RNDr. a vědeckou hodnost CSc. za práci na stroji pro rytí difrakčních mřížek. V letech 1954–1975 vedl skupinu opticko-mechanických měřicích metod a přístrojů v UFPL ČSAV. V tomto období publikoval asi 40 prací a výzkumných zpráv. Přednášel též ve Stockholmu a v Paříži.

V roce 1975 byl z politických důvodů nucen odejít z Akademie věd. Až do roku 1989 byl vedoucím výzkumného a vývojového střediska n.p. Oční optika v Praze, kde se soustředil na vývoj vysokoindexových brýlových čoček, Fresnelových prizmatických fólií a výrobu asférických ploch pro korekci zraku. Od roku 1976 uveřejnil kolem 60 odborných článků v časopise Československá oční optika (později přejmenovaném na Oční optika) a dodnes je členem jeho redakční rady. V období 1989–1996 byl vedoucím VTEI s. p. Oční optika.

V letech 1995–2000 působil na katedře optiky (v laboratoři kvantové optiky) Přírodovědecké fakulty Palackého univerzity v Olomouci. Vedl zde přes 30 diplomových prací posluchačů studia Aplikovaná optika a optometrie. Přednášel též Oftalmologické přístroje a Nauku o refrakci pro studenty bakalářského studia.

Do dalšího života mu přejeme hodně zdraví a spokojenosti.

Vladimír Starý

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU PROFESORA JANA CHVALINY

Dne 22. února 2005 se dožil šedesáti let vynikající český matematik prof. RNDr. Jan Chvalina, DrSc., vedoucí Matematického ústavu Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně. V šedesáti letech ovšem obvykle zdaleka nekončí vědecká tvůrčí a pedagogická činnost vysokoškolského učitele a vědeckého

pracovníka, nicméně bývá tento věk příležitostí k malému ohlédnutí a bilancování dosud vykonané práce. Hodnotíme-li z tohoto pohledu práci, kterou dosud vykonal náš jubilant, pak zjišťujeme, že co do rozsahu i kvality je vskutku mimořádná.

Jan Chvalina se narodil roku 1945 v Praze v rodině úředníka. Maturoval v roce 1962 na gymnáziu v Brně na Vídeňské (tehdy SVVŠ) a v téměř roce zahájil studium matematiky a fyziky na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity (tehdy nesla název Univerzita J. E. Purkyně) v Brně. Školní rok 1965–66 absolvoval na Lomonosovově univerzitě v Moskvě. Po ukončení studia na přírodovědecké fakultě nastoupil do interní aspirantury na této fakultě, jeho školitelem byl doc. M. Sekanina. Kandidátskou dizertací obhájil a vědeckou hodnost CSc. získal v roce 1973 na MÚ ČSAV v Praze. Od roku 1971 působil jako odborný asistent na katedře matematické analýzy Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. V roce 1981 nastoupil na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity do funkce vedoucího katedry matematiky. Tuto funkci zastával až do roku 2001, kdy odešel na Fakultu elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického do funkce vedoucího Matema-

tického ústavu. Habilitoval se v roce 1982, v roce 1991 obhájil vědeckou hodnost DrSc. na Karlově univerzitě v Praze a v roce 1995 byl jmenován profesorem matematiky.

Vědecké dílo profesora Chvaliny je velmi rozsáhlé. Publikoval dosud kolem 90 původních vědeckých prací v našich a zahraničních časopisech, několik učebních textů a mnoho článků popularizačního nebo didakticko-metodologického charakteru. Vypracoval velké množství recenzí odborných publikací a oponentských posudků. Je rovněž autorem jedné monografie. V současné době dokončuje spolu s profesorem M. Novotným práci na druhé monografii, věnované unárními algebřám.

V počátcích své vědecké práce se J. Chvalina věnoval studiu topologických prostorů. V jedné ze svých prvních prací např. našel explicitní formuli vyjadřující počet obecných topologií (ve smyslu E. Čecha) na konečné množině. Zejména se však intenzivně věnoval otázce realizace (v kategoriálním smyslu) topologických prostorů v jiných matematických strukturách a získal zde řadu výsledků, týkajících se existence těchto realizací. O těchto svých výsledcích přednášel několikrát na mezinárodním topologickém sympoziu v Praze a Budapešti.

Dalším objektem jeho zájmu se staly automaty a unární algebry. Zde navázal na tradici brněnské školy, vycházející z pionýrské práce profesora M. Novotného z roku 1953 o konstrukci homomorfismů unárních algeber. J. Chvalina přispěl ke studiu unárních algeber z různých hledisek. Z mnoha jeho výsledků v této oblasti uvedme alespoň ten, že našel úplnou charakterizaci těch monounárních algeber, v nichž systém podalgeber tvoří řetězec vzhledem k inkluzi (v anglické literatuře se takové algebry nazývají „nested“, v češtině nemáme odpovídající termín). V této oblasti rozřešil obtížný problém realizace centralizátorů množinových transformací monoidy silně izotonních transformací uspořádaných množin. Ze získaného výsledku snadno vyplývá řada důsledků — tedy tvrzení, jejichž přímé dokazování je značně pracné. Dále se zaměřil na zkoumání pologrup endomorfismů, resp. grup automorfismů unárních algeber i jiných algebraických struktur a odvodil řadu podmínek pro to,

aby tyto pologrupy, resp. grupy měly určité vlastnosti.

Jiným tématem, jemuž se věnoval, byla iterační teorie zobrazení a funkcí. Kromě jiných výsledků v této oblasti publikoval v roce 1990 (spolu se spolupracovníkem J. Beránkem) článek podávající úplné řešení problému formulovaného polským matematikem J. Taborem a týkajícího se iterativních odmocnin funkcí. Šíře vědeckých zájmů prof. Chvaliny je vskutku rozsáhlá. Světovou proslulost však získal zejména svými pracemi z oboru algebraických hyperstruktur. Tato teorie, jejíž počátky spadají již do doby před druhou světovou válkou, prožívá v poslední době bouřlivý rozmach v dílech kanadských, amerických, italských, řeckých i jiných matematiků zvučných jmen. K nim lze plným právem přiřadit i jméno J. Chvaliny. Profesor Chvalina rozvinul zejména teorii hypergrup a hyperpologrup generovaných relačními systémy i jinými algebraickými strukturami a dosáhl zde hlubokých výsledků. Nalezl často až nečekané souvislosti teorie hyperstruktur s jinými disciplínami, např. i s klasickou matematickou analýzou. Na studium hyperstruktur aplikoval také kategoriální přístup. Není proto divu, že je dnes považován za předního představitele této teorie a jeho jméno nalezneme v citacích v řadě časopiseckých článků i ve sbornících a monografiích věnovaných teorii hyperstruktur.

Jan Chvalina je však nejen předním vědeckým pracovníkem, ale též výborným vysokoškolským učitelem. Přednášel topologii, matematickou analýzu, lineární algebru, teorii množin, a také např. i didaktiku a historii matematiky. A to nejen na dvou již uvedených fakultách, ale i na PdF JU v Českých Budějovicích i VVŠ ve Vyškově (dnes Univerzita obrany v Brně) a na univerzitách ve Stuttgartu a v Brémách. Jeho přednášky jsou známé svou precizností a srozumitelností — v osobě přednášejícího se spojuje špičkový vědecký pracovník s kvalitním pedagogem. U zkoušek je pak znám svým přátelským a citlivým přístupem.

Jedním z charakteristických rysů osobnosti J. Chvaliny je, že svoje rozsáhlé znalosti a přehled o moderních trendech v matematice ochotně a nezištně dává k dispozici svým žákům a spolupracovníkům. Jako ško-

litel v doktorském studijním programu Diskrétní matematika dovedl k úspěšné obhajobě čtyři doktorandy a řadě dalších pomohl cennými radami při zpracování dizertačních prací. Spolupracuje s nimi i dále, pomáhá jim v jejich dalším odborném rozvoji a často s nimi publikuje společné práce. Za svého dvacetiletého působení na katedře matematiky pedagogické fakulty aktivně podporoval vědecký růst členů katedry a je jistě i jeho zásluhou, že dnes skoro všichni členové této katedry mají vědeckou hodnost CSc. či Ph.D. I po odchodu na Fakultu elektrotechniky a komunikačních technologií udržuje J. Chvalina s katedrou živý kontakt a nadále zde přednáší některé disciplíny.

Jako přední vědecký pracovník a známá osobnost je přirozeně zván do různých institucí a komisí, přičemž ne vždy lze takové nabídky odmítnout. Stačí prostý výčet: je členem čtyř vědeckých rad, pěti oborových rad doktorského studia, dvou redakčních rad matematických časopisů, recenzentem dvou mezinárodních recenzních časopisů. Kromě toho je velmi často jmenován do profesorských, habilitačních a doktorských komisí na mnoha našich vysokých školách. Při vši této náročné práci si však vždy najde čas k přátelským posezením se spolupracovníky a přáteli, na nichž vždy ochotně projedná jejich osobní nebo pracovní problémy a povzbudí je do další vědecké práce se svým decentním smyslem pro humor.

V laické veřejnosti i dnes někdy zaznívá názor, že vědecký pracovník je obvykle člověk úzce specializovaný, který nevnímá nic mimo svůj obor. Tento názor je chybný obecně, v případě profesora Chvaliny však obzvlášť. Jan Chvalina je člověk širokého všeobecného rozhledu s četnými kulturními zájmy. Má například rozsáhlé znalosti z historie umění, přičemž sám je uznávaným laickým malířem. Mnoho jeho přátel má ve svém domě umístěný obraz signovaný jménem Chvalina. Dalším jeho milovaným oborem je klasická hudba. Sám přitom velmi dobře hraje na klavír a této schopnosti často využívá při různých příležitostech. Jistě je namístě v neposlední řadě připomenout, že prof. Chvalina je pozorným manželem (manželka je též úspěšná matematicka) a starostlivým otcem

dvou dnes již dospělých vysokoškolsky vzdělaných dcer.

Jménem celé naší matematické veřejnosti přejeme panu profesorovi Chvalinovi z celého srdce do dalších let pevné zdraví, pohodu v osobním životě a mnoho úspěchů v jeho vědecké i pedagogické činnosti.

Vítězslav Novák a Václav Viktora

ZEMŘEL PROFESOR IVAN ÚLEHLA

Přední československý odborník v moderní fyzice a filozofii přírodních věd prof. RNDr. Ivan Úlehlá, DrSc., zemřel v Praze dne 20. března 2004 ve věku nedožitých 83 let.

Narodil se 17. října 1921 ve Skalici na Slovensku. Na Slovensku prožil i prvních 17 let svého života. V roce 1938 se rodina přestěhovala do Prahy. Zde v roce 1940 ukončil s vyznamenáním reálné gymnázium a o dva roky později, rovněž s vyznamenáním, abiturientský kurs vyšší průmyslové školy strojní. Ihned po válce vstoupil na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde vedle studia teoretické fyziky a matematiky navštěvoval i řadu přednášek z jiných oborů, z chemie, biologie a fyziologie. Současně s tím

studoval i na lékařské fakultě, kde absolvoval první dvouletí. V r. 1949 ukončil univerzitní studia doktorátem z teoretické fyziky, v r. 1956 dosáhl hodnosti kandidáta fyzikálně matematických věd, v r. 1977 hodnosti doktora fyzikálně matematických věd. V r. 1984 byl zvolen členem korespondentem ČSAV.

Jeho odborná dráha začíná na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, odkud v r. 1951 přechází na Přírodovědeckou fakultu do Bratislavy. V letech 1954–1960 pracoval jako vědecký pracovník a člen ústavní rady Ústavu jaderného výzkumu ČSAV v Řeži. V tomto období také několikrát zastával funkci vědeckého tajemníka OSN a působil jako zvláštní asistent generálního sekretáře při přípravě I. a II. ženevské konference o mírovém využití atomové energie. Jako expert se zúčastnil také přípravných jednání o statutu Mezinárodní atomové agentury (MAAE). V roce 1962 byl jmenován členem rady guvernérů MAAE ve Vídni.

V roce 1960 přechází na Fakultu technické a jaderné fyziky ČVUT jako docent a v r. 1963 byl na této fakultě jmenován profesorem.

V letech 1964–1967 působil ve funkci náměstka ředitele Spojeného ústavu jaderných výzkumů v Dubně u Moskvy. Od roku 1967 pracoval na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy jako vedoucí pracoviště. V r. 1975 se zasloužil o založení Nukleárního centra Univerzity Karlovy, kde byl ředitelem až do r. 1985. V letech 1982–1986 vedl společné pracoviště subnukleární fyziky FZÚ ČSAV a Nukleárního centra UK.

Během své úspěšné fyzikální dráhy se zabýval širokým okruhem problémů moderní fyziky, kde docílil původních výsledků zejména v oblasti matematické fyziky, teorie atomového jádra a fyziky jaderných reaktorů. Po roce 1960 se převážně věnoval systematické práci v oblasti teorie atomového jádra. Jádro řešil jako problém mnoha nukleonů, používal Bruecknerovu teorii a dále také zkoumal vlastnosti jaderné materie a otázky saturace jaderných sil. Výsledky aplikoval na studium základního stavu lehkých magických jader. V oblasti sledování interakcí nukleon–nukleon navrhl fenomenologický potenciál dobře popisující experimentální rozptylová data v širokém rozsahu energií. Studoval

též možnosti potenciálového popisu interakce nukleon–nukleon a nukleon–antinukleon nad prahem nepružných procesů. Později se také začal zabývat některými problémy matematické fyziky a jejích aplikací v jaderné a subjaderné fyzice. Je autorem nové metody výpočtu vlastních hodnot Schrödingerova operátoru. Výsledky své vědecké práce shrnul ve více než 90 publikacích, monografiích a učebnicích.

Byl také významným pedagogem, přednášel kvantovou teorii, kurz teoretické fyziky, teorii jádra a další. Vedl více než 10 aspirantů, 20 diplomantů. Podpořil založení školy matematické fyziky (která pokračuje na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT).

V letech 1981–1987 byl předsedou Jednoty československých matematiků a fyziků. Jeho činnost v JČSMF byla završena jubilejním sjezdem JČSMF v roce 1987 při příležitosti 125. výročí jejího vzniku. Na tomto sjezdu byl zvolen čestným členem JČSMF.

Jiří Formánek, Michal Suk a Štefan Zajac

NOVÍ DOKTOŘI VĚD V OBORU MATEMATIKA

O zavedení vědeckého titulu *doktor věd* jsme informovali čtenáře v PMFA 48 (2003) na str. 261. Dne 3. listopadu 2004 předala diplomy doktorů věd předsedkyně AV ČR prof. RNDr. HELENA ILLNEROVÁ, DrSc., pěti vynikajícím matematikům (v závorce uvádíme název jejich dizertační práce):

- prof. RNDr. ZDENĚK DOSTÁL, DSc.,
VŠB Ostrava
(*Efektivní algoritmy kvadratického programování a výpočetní mechaniky*),
- doc. RNDr. ZUZANA DOŠLÁ, DSc.,
MU Brno
(*Asymptotické vlastnosti řešení obyčejných diferenciálních rovnic*),
- doc. RNDr. MIROSLAV KRBEČ, DSc.,
MÚ AV ČR, Praha
(*Classical Operators and Imbeddings. Recent Results and Challenges*),

Laudatio proslavil jménem nových doktorů věd prof. Z. DOSTÁL.

- doc. RNDr. LUBOŠ PICK, DSc.,
MFF UK, Praha
(*Optimal Sobolev Embeddings*),
- doc. RNDr. JAN TRLIFAJ, DSc.,
MFF UK, Praha
(*Tilting Approximations and Cotorsion Pairs*).

Slavnostního předávání diplomů v budově Akademie věd na Národní třídě v Praze se zúčastnil i doc. RNDr. ANTONÍN HOLÝ, DrSc., předseda Grémia AV pro vědecký ti-

tul „doktor věd“, a předsedové jednotlivých komisí. Je potěšitelné, že čtyři z pěti nových doktorů věd v oboru matematika jsou pracovníky vysokých škol. Doktorskou disertační práci podalo na Akademii věd ČR již více než 30 uchazečů z nejrůznějších oborů. Bližší informace o podkladech pro získávání vědeckého titulu DSc. lze najít na webových stránkách www.cas.cz pod heslem Vědecká rada/titul DSc.

Michal Křížek

JUBILEA

60 let

- RNDr. Jiří SKUHRA (Praha)
1. 4. 2005
- RNDr. DANUŠE KUNOVJÁNKOVÁ (Praha)
24. 4. 2005
- Prof. RNDr. IVAN OHLÍDAL, DrSc. (Brno)
25. 4. 2005
- PaedDr. MARTA KALAŠOVÁ (Praha)
26. 4. 2005
- VĚRA ŠMÍDOVÁ (Brno)
29. 4. 2005
- RNDr. ALENA ČERNOHORSKÁ (Ostrava)
30. 4. 2005
- RNDr. JOSEF HAVLAS, CSc. (Praha)
9. 5. 2005

- RNDr. Ing. FRANTIŠEK ŠEFRNA (Plzeň)
9. 5. 2005
- EDUARD KROUSKÝ, CSc. (Praha)
11. 5. 2005
- Doc. RNDr. MIROSLAV DOHNAL, CSc.
(Olomouc)
16. 5. 2005
- RNDr. JANA ŘEPOVÁ (Praha)
16. 5. 2005
- Ing. PETR VAŠEK, CSc. (Praha)
16. 5. 2005
- AUGUSTIN KŘÍŽEK (České Budějovice)
17. 5. 2005
- STANISLAVA MRVÍKOVÁ (Plzeň)
18. 5. 2005
- RNDr. VÁCLAV DRCHAL, CSc. (Praha)
21. 5. 2005
- Ing. LUDĚK KRAUS (Praha)
8. 6. 2005
- RNDr. ALEŠ KAPIČKA (Praha)
24. 6. 2005

65 let

- Doc. RNDr. VÁCLAV ČERNÝ, CSc.
(Pardubice)
2. 4. 2005
- RNDr. MILENA KHEILOVÁ, CSc. (Brno)
2. 4. 2005
- PaedDr. FRANTIŠEK CHAMRA (Plzeň)
3. 4. 2005
- PaedDr. Jiří BOHUNĚK (Brno)
4. 4. 2005
- Ing. FEDOR ŠROBÁR, DrSc. (Praha)
5. 4. 2005